

Omladinski
razvojni
centar
DEKAMERON **10!**

Zakon o mladima FBiH

OMLADINSKO ORGANIZOVANJE

Snaga mladih USK: OD IDEJE DO PROMJENE!

PLAN

mladih vodi ka
promjenama

**NOVI
KONCEPT**

mladi kreiraju budućnost

Ciljevi Zakona o mladima

Zakon o mladima FBiH postavlja jasne ciljeve u kreiranju i provođenju politika koje osiguravaju aktivno učešće mladih u društvu. Kroz saradnju različitih sektora, kao što su zdravstvo, obrazovanje i zapošljavanje, cilj je stvoriti politike koje zadovoljavaju stvarne potrebe mladih, osnažuju njihovo informiranje i uključivanje u procese donošenja odluka. Zakon također promovira volonterizam, nediskriminaciju i jačanje kapaciteta omladinskih organizacija, usklađujući se s evropskim standardima.

ŠTA OZNAČAVA MLADOST?

Zakon o mladima FBiH definiše mlade kao osobe u dobi od 15 do 30 godina, uz mogućnost produženja do 35 godina u posebnim slučajevima, uzimajući u obzir specifične socijalne i ekonomske okolnosti u BiH.

Pojmovno određenje

Upotrebljeni izrazi u Zakonu u mladima imaju sljedeće značenje

01

„Omladinsko udruženje" označava udruženje u kojem dvije trećine (2/3) članstva i upravljačkih tijela čine mladi, a čije su aktivnosti i statutarne djelatnosti prvenstveno usmjerene na mlade. Udruženje se osniva, registruje, djeluje i prestaje postojati u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je registrirano.

02

"Vijeće mladih" označava krovno udruženje zasnovano na dobrovoljnom članstvu omladinskih udruženja, koje zastupa interese mladih i tih udruženja.

03

"Omladinski sektor" označava dio društvene zajednice koji obuhvata sve vladine organe i institucije, ustanove, nevladina udruženja, te domaća i strana fizička i pravna lica koja se bave pitanjima mladih ili su subjekti od značaja za promociju i zaštitu uloge i položaja mladih, a koja imaju prava i obaveze u skladu s ovim zakonom.

04

"Politika prema mladima" predstavlja ukupne institucionalne mehanizme brige vlasti prema mladima.

05

"Strategija prema mladima" je dokument institucija vlasti koji sadrži programski pristup djelovanju prema mladima, uključujući definirane probleme i potrebe mladih, strateške pravce djelovanja, ciljeve strategije te mjere za realizaciju tih ciljeva.

Pojmovno određenje

Upotrebljeni izrazi u Zakonu u mladima imaju sljedeće značenje

06

"**Program djelovanja za mlade**" je dokument koji kreiraju institucije vlasti u saradnji s omladinskim sektorom, na osnovu stručnih istraživanja i strategije prema mladima. Program sadrži jasno definirane potrebe, načine rješavanja problema, ciljeve, željene rezultate, aktivnosti, vrijeme provođenja, budžet i odgovorne subjekte, s ciljem poboljšanja položaja mladih u određenoj oblasti.

07

"**Projekt za mlade**" je projekt koji omladinska udruženja, vijeća mladih, neformalne grupe mladih, pojedinci te druge organizacije, institucije ili ustanove planiraju i ostvaruju kako bi postigli ciljeve politike prema mladima, strategije prema mladima ili programa djelovanja za mlade, u saradnji s nadležnim organima na određenom nivou vlasti, a u skladu s potrebama i problemima mladih.

08

"**Prostor za mlade**" je jednonamjenski ili višenamjenski, otvoreni ili zatvoreni prostor u kojem se provode aktivnosti rada s mladima i omladinske aktivnosti. Jednonamjenski prostor koristi se isključivo za rad s mladima, dok višenamjenski može služiti i drugim namjenama, kao što su prostori mjesnih zajednica ili sportski tereni.

09

"**Rad s mladima**" predstavlja planiranu, svrsishodnu i svjesnu podršku mladima kroz njihovo dobrovoljno sudjelovanje. Rad s mladima provodi omladinski sektor, dok omladinski rad provode mladi sami kroz omladinska udruženja i neformalne grupe. Podrška mladima treba biti sastavni dio strategije ili programa djelovanja, svrsishodna i usmjerena na rješavanje njihovih stvarnih potreba, a mladi moraju sudjelovati isključivo na dobrovoljnoj osnovi. Učešće u omladinskim aktivnostima ne smije biti prisilno, ali mladi mogu biti uskraćeni za određene prednosti, poput stipendija, ukoliko odbiju sudjelovati u aktivnostima kao što su pripreme i provođenje manifestacija poput dana općine ili dana mladih.

“

Mladi ljudi su snaga
Koja pokreće
BUDUĆNOST.
Ako im pružimo
alate i podršku,
oni će oblikovati svijet.

”

Vizija mladih može oblikovati bolje društvo za sve nas.

Planovi mladih oblikuju sutra.

PRAVA MLADIH

Svaka mlada osoba ima pravo na podršku i unapređenje svog razvoja kako bi postala odgovorna za sebe i društveno odgovorna ličnost, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Kako bi se ostvarila ova prava, podrška mladima treba posebno da:

1. Unapređuje individualni i socijalni razvoj mladih te doprinese sprječavanju njihovog eventualnog zapostavljanja;
2. Provodi politike koje djeluju protiv negativnih trendova koji utiču na mlade, u oblastima navedenim u članu 25;
3. Doprinese održavanju i stvaranju pozitivnih životnih uvjeta i okruženja koje je prilagođeno mladima;
4. Štiti mlade od opasnosti specifičnih za njihovu dob, kojima mogu biti izloženi.

OBAVEZE MLADIH

U skladu sa Zakonom o mladima, mladi imaju, između ostalog, sljedeće obaveze:

1. Da aktivno rade na jačanju svojih sposobnosti, obrazovanju i razvoju integriteta vlastite ličnosti;
2. Da aktivno doprinose izgradnji i očuvanju društvenih vrijednosti te razvoju svoje zajednice;
3. Da poštuju i promiču vrijednosti mira i tolerancije u komunikaciji sa svim ljudima te da ih ne diskriminiraju po bilo kojoj osnovi;
4. Da iskazuju solidarnost i posebnu brigu prema mlađim i starijim osobama, osobama s posebnim potrebama, pripadnicima nacionalnih manjina, marginalizovanim grupama i pojedincima, pripadnicima konstitutivnih naroda i onima koji predstavljaju brojčanu manjinu u lokalnoj zajednici u kojoj žive i rade, kao i prema svim osobama koje trebaju solidarnost i razumijevanje svojih sugrađana;
5. Da unapređuju sredinu u kojoj žive.

RAD S MLADIMA

I OMLADINSKE AKTIVNOSTI

Rad s mladima

i omladinske aktivnosti

Odgovorne vlasti su obavezne mladim osobama pružiti različite mogućnosti za unapređenje njihovog razvoja, kroz mjere prilagođene njihovim interesima i potrebama, a po mogućnosti oblikovane od strane samih mladih.

Rad s mladima organiziraju omladinska udruženja, neformalne grupe i drugi akteri iz vladinog i nevladinog sektora. Ovaj rad obuhvata:

- a) Vanškolsko obrazovanje komplementarno formalnom obrazovanju;
- b) Kreativne, umjetničke, sportske i kulturne aktivnosti;
- c) Razvoj sposobnosti, vještina, znanja i društvenog angažmana;
- d) Aktivnosti vezane za druženje, radnu okolinu, školu i porodicu;
- e) Zdravstvenu i socijalnu zaštitu mladih;
- f) Savjetovanje i programe za oporavak mladih, omladinski turizam;
- g) Specifične programe za različite grupe mladih;
- h) Međunarodnu saradnju i razmjenu te modele kreativnog slobodnog vremena.

OBAVEZE VLASTI

Odgovornos za pružanje podrške mladima

Zakon o mladima Federacije BiH prenosi odgovornost za pružanje podrške mladima na sve nivoe vlasti u Federaciji, s naglaskom na definiranje, usvajanje i provođenje strategija za mlade. Tako su, kako općinski i gradski, tako i kantonalni organi vlasti, obavezni imenovati službenika/icu za pitanja mladih ili uspostaviti odjel pri nadležnom ministarstvu.

Općinski, gradski i kantonalni organi vlasti dužni su samostalno osigurati osnovne mjere za rad s mladima i omladinske aktivnosti, kao i mehanizme i resurse koji uključuju:

- Osiguranje prikladnog prostora za mlade, rad s mladima i omladinske aktivnosti, te plaćanje troškova njegovog održavanja;
- Osiguranje budžetske stavke koja se odnosi na pitanja mladih kao dijela ukupnog budžeta općine, grada ili kantona;
- Određivanje nadležne općinske ili gradske službe za pitanja mladih;
- Osiguranje godišnjih grantova za projekte mladih putem javnog poziva s kriterijima u skladu s evropskim principima u radu javnih uprava;
- Profesionalni razvoj i usavršavanje službenika/ca za mlade te jačanje kapaciteta svih onih koji rade s mladima i u omladinskim aktivnostima;
- Osnivanje komisije za mlade pri općinskom vijeću kao stalnog radnog tijela, odnosno pri kantonalnoj skupštini, koja će se baviti pitanjima mladih, uz učešće predstavnika/ca općinskog ili kantonalnog vijeća mladih;
- Uspostavljanje stručnog radnog tijela za izradu, ažuriranje i praćenje provođenja lokalnih i kantonalnih strategija prema mladima, uz učešće predstavnika/ca vijeća mladih ili omladinskih udruženja;
- Istraživanje ili podrška istraživanjima s ciljem donošenja strategija prema mladima;
- Pružanje podrške radu općinskog ili kantonalnog vijeća mladih.

PROGRAMSKI PRISTUP DJELOVANJIMA

PREMA MLADIMA

Strategija prema mladima, u skladu sa zakonskim odredbama, definira se, usvaja i provodi na osnovu istraživanja potreba i problema mladih.

Na nivou kantona i Federacije, u skladu sa ustavnim nadležnostima i zakonima, strategija mora obuhvatiti programe djelovanja za mlade u različitim oblastima omladinskog sektora.

Oblasti omladinskog sektora uključuju:

- Formalno, neformalno i cjeloživotno obrazovanje;
- Zapošljavanje, mjere protiv nezaposlenosti i omladinsko poduzetništvo;
- Socijalna, zdravstvena i preventivna zaštita mladih te reproduktivno zdravlje;
- Stambeno zbrinjavanje mladih;
- Rad s mladima, jačanje njihovih sposobnosti i slobodno vrijeme;
- Aktivno učešće mladih u javnom životu, izgradnja civilnog društva i volonterstvo;
- Mobilnost i saradnja među mladima, te Informiranje i savjetovanje mladih;
- Stručni rad i usavršavanje u vezi sa radom s mladima;
- Usavršavanje za rad u omladinskim udruženjima i prostori za mlade;
- Omladinski turizam, oporavak i boravak u prirodi;
- Aktivnosti mladih u oblasti kulture, sporta, estetike, etike, ekologije, duhovnosti, humanističkih vrijednosti i lične i društvene odgovornosti;
- Rad s mladima s posebnim potrebama i druga pitanja od interesa za mlade i poboljšanje njihovih uslova života;
- Ovi programi i mjere imaju za cilj poboljšanje kvaliteta života mladih i njihovo aktivno uključivanje u društvo;

Šta je omladinsko organizovanje?

Omladinsko organizovanje odnosi se na proces stvaranja, upravljanja i djelovanja organizacija koje su usmjerene na mlade ljude. To uključuje različite aktivnosti koje omogućavaju mladima da se uključe, izraze svoje interese i potrebe te doprinesu razvoju svojih zajednica.

Ključni aspekti

omladinskog organizovanja

Planiranje i provođenje aktivnosti: Ove organizacije organiziraju različite aktivnosti kao što su edukativne radionice, kulturni i sportski događaji, volonterski rad i slično, kako bi zadovoljili potrebe i interese mladih ljudi.

Zagovaranje i uticaj: Mlade osobe kroz omladinske organizacije mogu zagovarati promjene u društvenim politikama, raditi na unapređenju prava mladih i uticati na donošenje odluka koje se odnose na njih.

Edukacija i razvoj: Omladinske organizacije često nude mogućnosti za razvoj vještina, obrazovanje i profesionalno usavršavanje mladih ljudi, čime pomažu njihovom osobnom i profesionalnom razvoju.

Umrežavanje i saradnja: Organizacije omogućavaju mladima da se povežu s drugima, razmjenjuju ideje i iskustva te surađuju na različitim projektima i inicijativama.

Podrška i resursi: Pružaju podršku i resurse mladima koji možda nemaju pristup drugim oblicima pomoći ili koji trebaju dodatne smjernice za ostvarenje svojih ciljeva.

**OMLADINSKO
ORGANIZOVANJE**
posmatramo kao proces
kojim se podstiče

Omladinsko organizovanje pomaže mladi ma da razviju svoje potencijale, steknu iskustva i postanu aktivni članovi svojih zajednica, dok istovremeno doprinosi jačanju socijalne kohezije i demokratizacije društva.

Učešće

mladih u procesima odlučivanja.

Animacija mladih

i afirmacija omladinskih aktivnosti.

Zastupanje interesa

i prava mladih na određenom području.

NAČINI ORGANIZOVANJA MLADIH

Omladinsko organizovanje pretvara ideje u akciju.

Neformalne grupe mladih

Ovo je najneformalniji oblik udruživanja. Neformalne grupe okupljaju mlade oko zajedničkih ideja i ciljeva, ali nisu pravna lica i nemaju statut. Iako se mogu upisati na spisak omladinskih udruženja u lokalnim zajednicama, ne ostvaruju prava koja imaju formalne omladinske organizacije.

Omladinska udruženja/organizacije

Ova udruženja imaju u svojim upravljačkim tijelima najmanje dvije trećine mladih. Aktivnosti omladinskih udruženja usmjerene su na poboljšanje statusa mladih i ostvarivanje njihovih interesa i potreba.

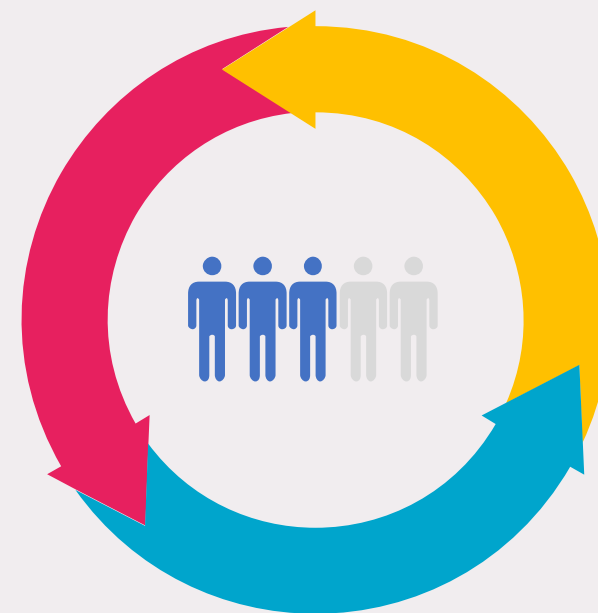
Vijeća mladih/Omladinski savjeti

Vijeća Mladih (F BiH i BD): Krovne organizacije koje predstavljaju interese omladinskih udruženja i mladih, temelje se na dobrovoljnom članstvu.

Omladinski Savjet (RS): Krovna omladinska organizacija koja doprinosi poboljšanju položaja mladih i ostvarivanju ciljeva omladinske politike.

Druge Organizacije

Sportska, kulturna, ekološka i slična udruženja mogu se baviti mladima, ali nisu primarno osnovana kao omladinska udruženja. Iako se mogu angažirati na pitanjima mladih, njihova osnovna svrha nije usmjerena samo na omladinsko organizovanje.

KROVNA UDRUŽENJA MLADIH

U BiH imamo tri krovna udruženja za mlade:

1. Vijeće mladih Federacije Bosne i Hercegovine (VM FBiH)
2. Omladinski savjet Republike Srpske (OSRS)
3. Vijeće/Savjet mladih Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Ova tri udruženja/organizacije su legitimni predstavnici mladih u svakom od entiteta i Brčko distriktu. Krovna udruženja su po svojoj strukturi različita, te način njihovog formiranja zavisi od sistema u kom ona djeluju, ali i nadležnosti nad pitanjima mladih.

**Kako se formiraju
krovna udruženja
mladih?**

Vijeće mladih

Federacije Bosne i Hercegovine

- ✓ Vijeće mladih u FBiH se formira na nivou lokalnih zajednica zatim na nivou kantona, a tek onda na nivou FBiH.
- ✓ Vijeće mladih općine/grada se osniva udruživanjem više od 50% omladinskih udruženja sa popisa koji se vodi kod nadležnog odjela za mlade u općini/gradu. Minimalan broj omladinskih organizacija koje osnivaju vijeće je tri.
- ✓ Vijeća mladih kantona osniva više od 50% vijeća mladih iz općina/gradova tog kantona. Vijeće mladih Federacije BiH osniva više od 50% kantonalnih vijeća mladih (minimalno 6).

Omladinski savjet Republike Srpske

- ✓ Omladinski savjet opštine/grada formiraju minimalno tri omladinske organizacije sa tog područja.
- ✓ Omladinski savjet Republike Srpske čine organizacije i savezi organizacija upisane u Registar omladinskih organizacija RS, koji se vodi kod nadležnog ministarstva.

Vijeće/savjet mladih Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

- ✓ Vijeće/savjet mladih Brčko Distrikta BiH osniva više od 50% omladinskih udruženja upisanih u registar kod nadležne institucije (Odjeljenje za stručne i administrativne poslove).

VIJEĆE MLADIH FEDERACIJE BIH

Više od 50% Kantonalnih vijeća čini Federalno VM

KANTONALNO
VM

KANTONALNO
VM

KANTONALNO
VM

KANTONALNO
VM

Više od 50% Općinskih/Gradskih vijeća čini Kantonalno VM

OPĆINSKO
VM

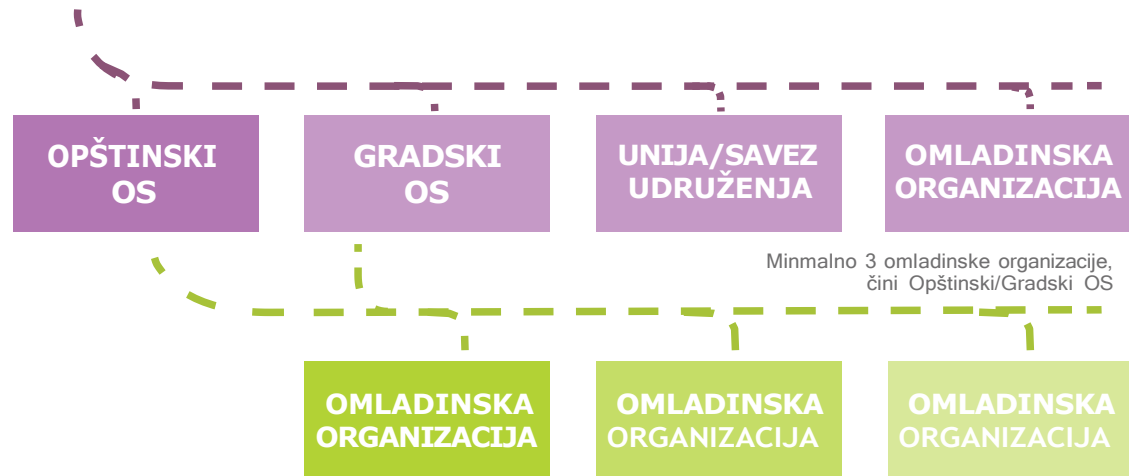
GRADSKO
VM

OPĆINSKO
VM

Više od 50% Omladinskih organizacija, a minimalno 3,
čini Općinsko/Gradsko VM

OMLADINSKA
ORGANIZACIJA

OMLADINSKI SAVJET REPUBLIKE SRPSKE

VIJEĆE/SAVJET MLADIH BRČKO DISTRIKTA BIH

Kako postati član krovnih tijela i zašto?

Fizička lica (pojedinci) ne mogu biti članovi krovnih tijela za mlade. Iz tog razloga se vraćamo na važnost omladinskog organizovanja i učešća u radu omladinskih organizacija. Dakle, kroz omladinske organizacije možete učestvovati u radu krovnih udruženja.

Krovnna udruženja mladih su prepoznata kroz Zakone i samim tim imaju više prostora da zagovaraju prava mladih i budu uključeni u procese donošenja odluka. Krovnim udruženjima je dat legitimitet da predstavljaju mlade i da budu glas mladih u procesima koji se vode sa donosiocima odluka.

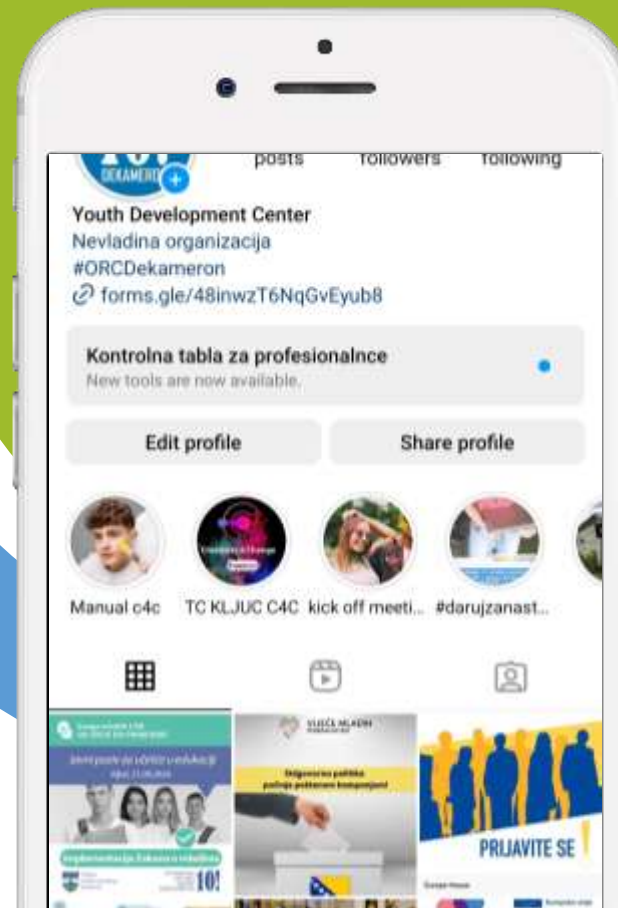
Korištena _____ Literatura

- Vodič kroz Zakone i prava mladih u Bosni i Hercegovini, Vijeće mladih Federacije Bosne i Hercegovine;
- Vodič kroz Zakon o mladima FBiH, Institut za razvoj mladih KULT;

Projekat _____

Snaga mladih USK: Od ideje do promjene!

Brošura je kreirana u sklopu projekta "Snaga mladih USK: Od ideje do promjene!" koji finansira Vlada Unsko-sanskog kantona, a provodi Omladinski razvojni centar DEKAMERON.

OMLADINSKO

ORGANIZOVANJE

Vlada
Unsko-sanskog
kantona

Omladinski
razvojni
centar
DEKAMERON

10!

